

Előfizetési táj.

Videkre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	15 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy órá helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Pótlér 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1875. utolsó negyedére.

A „Kelet” előfizetési ára:

Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy órá	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legzélszerűbben postai utalvánnyal alólt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,

a „Kelet” kiadója.

Kolozsvár, 1875. nov. 2.

(B—n.) Nem szándékunk melyekben belevegyülni azon vitákba, melyeket mostanság a szabadelvűpárt némely organumai egymás ellenében talán túlságosan is heves modorban folytatnak.

Azt azonban nem tehetjük, hogy ne ismételjük, mit már oly gyakran elmondunk e lapok hasábjain, hogy t. i. pártunk tekintélyesebb lapjainak elvek körüli összekozeréséből itt a vidéken többen azt következtetik, mintha a szabadelvűpárt még ma sem lenne consolidálva, s mintha annak gyökerén folyvást rágódna a bizalmatlanság férgője.

Ezen hitet táplálni érdekében van elleneinknek, de hátrányára van pártunknak, mert a mint e hit terjed, azon mér-

A „KELET” TÁRCZÁJA.

HALOTTAK NAPJÁN.

Jámor halottak! Ha az a rövidebb, hosszabb időköz, melyet előttünk, vagy velünk együtt, itt a földön lemorzsolatunk, nem tett egészen képtelenné titeket arra, hogy legalább abban a másik titokteljes világban, méltányosan ítélhessétek meg e világi dolgokat — akkor be kell vallanotok: hogy mégis csak udvarias, kedves emberek vagyunk mi!

Hogy még tirátok is megemlékezünk olykor-olykor!

Pedig azt csak ti sem tagadhatjátok: hogy épen 365-szörte vagyunk derekabb emberek tinálatok. Hiszen nekünk minden évben kijár a magunk 365 napja, sőt szűk esztendőben még több is, nem is számítva az északiakat, melyeknek földhasználatát egész a virtuositásig vittük — tinektek pedig van minden esztendőben egy nyápotok, annak is inkább csak a sötétebb része, miért nem is mondhatjuk: hogy a ti nyápotok fölviradt, hanem hogy: lealkonyult és szűk év is hiában jó, de hogy toldanok meg a ti osztályrészteteket is, a paritás kedviért legalább egy szűk nappal, hanem, ha lehetséges, ez egy napféltől is hányan és mily örömet — élvezünk.

Hanem, ha kedvetek jőne vád alá fogni minket ezért, gondolatok meg: nem megtartottuk volna magunknak ezt az egy napot is? S ha az ismeretlen hatalom kitört bennetek az életből, nem kiűrhettünk volna-e mi titeket — a napféltől? — s aztán hol keresnétek ti halottak azt a bizonyos valamit, amit mi élők sehol sem tudunk megtalálni: t. i. az igazságot?

Es hogy miért mértük mi ki a ti nyelvek napját ebben a kódos, borongós időszakban: arra is nagyon könnyen válaszolhatunk.

Abban az ényé, napsugaras időben, midőn az ég milyenesen ragyog, olyan, mint

tékben szaporodnak táborunkban a csüggedezők, míg a ellentáborokban emelkedik az önbizalom.

Több központi tekintélyes lapja pártunknak, közelebből a delegációk korszakára térve vissza, az ott történeteket vette újból bírálata alá, s különösen a magyar delegatusok magoktartását támadta meg némelyik igen élesen.

Mi arról vagyunk meggyőződve, hogy a delegációban történetekre visszatérni ma már felesleges is, de nem is korszerű. — Felesleges, mert a megtörténetek meg nem történetek tenni nem áll hatalmunkban s nem korszerű, mert a vita hevében könnyen a recrimináció térére ragadtathatnak magukat, mi bizonyára nem módítanánk elő pártunk consolidálását.

Miután azonban némely lapok jónak látták különösen a közös hadsereg részére megszavazott összegek kérdését újból felfrissíteni, mi is elmondjuk a tárgyra vonatkozó nézeteinket.

Nem vonjuk kétségbe, miszerint a közös kiadások emelkedése reánk nézve rossz időben történt, de azért még sem helyeseltük volna, ha delegatusaink a jelenlegi viszonyok közt a közös hadsereg harczképessége fenntartására szükséges kiadásokat megtagadták volna.

Nem lett volna ez indokolva épen most, a midőn a hercegovinai, montenegrói és szerbiai eseményekből meggyőződhetünk arról, hogy ezen oldalról minden perczben készen kell tartanunk magunkat, ha kellemetlen meglepetéseknek nem akarjuk kitenni hazánkat.

Mi úgy hisszük, hogy ha delegatusaink véderőnk gyengítésére nyújtottak volna segélyeket, azok egy hasznos, ha jólössen nemzetünk ellenségei örültek volna leginkább.

Mindezekből kiindulva természetesen és helyesnek tartjuk, hogy a delegációban a közös hadsereg harczképessége rovására nem történt több törlés.

De még akkor sem tartanók helyes-

egy szendörgő fő felületé, a fő tükrében pedig ott himbálódik az egész mosolygó menyország, midőn a hány bohó madárka mind el akarja velünk bítetni, hogy a zene-conservatoriumban tanulta kóta-művészetét, midőn az egész mindenség olyan, mint egy tündéresen földszített szinpad, itt egy mohos köszikla — csak hogy nem papirusból — amott egy-egy üde lomb-logas — csak hogy nem Lehman, vagy Beetzai festette — itt lágy fuvalom ényeleg körül — csak hogy nem lelketlen gép sohajtja — ott egy-egy fénysugár villan szemünkbe — csak hogy nem görögűz, vagy Drumont-világítás — s ezen az óriási tündér-szinpadon „mille-fleurs”-balzsamban uszó fürteivel, szivárványszín-méntében, pillangós cipőkkel, mosolygva lépdel át a „primo amoroso”, kit „Kikelet”-nek hívnak, nyomában velünk, apró statisztákkal, kik okvetlenül szert akarva tenni egy-egy force-sze-repre, és nélkül, lihegre futunk, egyegy hamiskás soubrette nyomán, térdelünk egy pár mély fekete szem tragikus villamai előtt, vagy andalogni merülünk bele egy-egy buzavirág-koszorús népszimű-prímádonna elzagod, népdalai s midőn e bűbajos, lebegő lényeskék, kik mindnyájan eléggé szépségesek arra: hogy művésznőnek nevezhessük s eléggé művésznők, hogy szépségeiket a kellem, a szertetreméltóság leple alá rejtsek, annyira kiforgattak sodrunkból, hogy lelkünk félig öntudatlanul ringatja magát az álom és ébrenlét között, a millió, zsongó-bongó hang közepette kéjesen merülve bele a hallgatás édes örvényébe, míg tündéres, összhangzó accordokat vél hallani a némaság ólén s ha szőnszerűleg, önfelédten szóra nyílnak az ajkai: a tuládrát érzelm bá-levés vágyát, reményét, ábrándot, szerelmet lihegő végzetetlen periódusokba — mint a milye-ben én is most egész ártatlanul belekeveredtem — mondom, ebben a regés, csodás, álomjáró korszakban csak nem kívánhatjátok, ti szegény, jámor halottak, hogy ebből a mosolygó örökkévalóságból kiszakítva egy drága napot, fekete betűnkkel mázoljuk homlokára: „Ember, csüggedsz melledre fejed, hintsd be fürtidet hamvval, reszketeg ajakkal, mely hangon, mint az olvasóját morzsoló carthausi, mormold el magadban a „Mindörökké” — so-

hatóbb” gyászos refrainjét, emlékezz meg arról: hogy porból lettél és porrá kell lenned ismét és zarándokolj el az ényészet, a dermedés, a rothadás birodalmába, mert hiszen:

„Ma van a halottak napja!”

Aztán mi szükségtek is vannektek ilyenkor, jó halottak, az élők megemlékezésére? Miért küldénnek halmaitokra drága füzereket? Hiszen a művészi csokrok, koszorúk értékét egészen lenyomja a minden nyomot elborító természetes virágok olcsó currentitája.

Miért gyujtanok fel a mécs halovány lángjait? Hiszen tularagynak fényüknek az apró szentjános-bogárkák, sirhantjaitok buja füvében.

A természet, ez az örökös vén kertész, kiveszi az „Entreprise des pompes funebres” szájából a halottszágu konyerét!

Mikor pedig a „Kikelet” eldobja fényes mezét, hogy kénytelen legyen megvárni, mikor a troubadour beáll, fehérbárátának, hogy megvezekljen ezer édes bűnöskejéért s az ember, ez a háládatlan teremtmény, elfeledve az együtt átélt élyeket, nem követi őt a megbánás csel-lájába, hanem frakkba, keztyűbe buvik, stereotyp mosolyokat tanul be a túlből, virágos bókákat a „francia művelt társag”-ból s elmegy abba a templomba, melynek istenője Terpsichore, jámor bárányai: a mindkét nemű „jeunesse d’or”-a a pietást, a „garde des dames”-ok s a capitulál vén ruék, a hol a szőszék a zenészek, harczata, a pap a karmester, a textus, Strauss-ek comp. elő, és utóima, a hiálaválóság, az otya linzi torta, a szentelt víz a pezsgő és limonádé, a karének az embarszólás harmóniája, az amen a halak sutogott „igen”, ebben a számlával telte deficiens, ámitó korszakban ismét nem kívánhatjátok, ti szegény, jámor halottak, hogy ebből a mosolygó örökkévalóságból kiszakítva egy drága napot, fekete betűnkkel mázoljuk homlokára: „Ember, csüggedsz melledre fejed, hintsd be fürtidet hamvval, reszketeg ajakkal, mely hangon, mint az olvasóját morzsoló carthausi, mormold el magadban a „Mindörökké” — so-

AZ ÉRTÉKESBÉ CZIKKEK DIJAZTÁNAK.

Kéziratok nem adanak vissza.

nek a delegációkkal és delegatusokkal szemben recriminációk terére lépni, ha nem lennénk felebbi meggyőződésben, mert ez által újból sípot adnánk az ellenzének szájába, kik majd több sikerrel mint eddig elmondhatnak, hogy pártunkban nincs meg a szükséges cohesio.

Mi nem vagyunk barátjai a tulszioru pártfegyelmeknek, mert a zsarnokságot semmi formájában nem szeretjük, de viszont egy merőben fegyelméleten párt-nak nem tudnánk hosszas jövődöt jósolni.

Ezenyit azt hisszük elmondhatunk a nélkül, hogy bárkivel szemben indiscretiot követünk volna el, sőt meg vagyunk győződve, hogy jó szolgálatot tettünk azok-nak, kik a központon hivatva vannak a közvéleménynek helyes irányt adni, mert nekik ösmerniök kell a vidéki hangulatot, hogy kiszámíthassák: mily eljárás micsoda hatást fog a kedélyekre gyakorolni.

A vörös románok terve. A bukaresti „Tromp. Carp.” azon alkalomból, hogy Törökország felére szállította le államadossá-gai kamatait, azt ajánlja, hogy Románia csak felét fizesse meg a háború adónak. Magyaror-szágtól pedig követelje „Borszékét s a Kárpá-tok völgyét Mehádiáig.” Ez a logika pompá-san jellemzi a vörös románokat s csak azt mondhatjuk nekik, hogy ám próbálják való-sítani.

Magyar lapok szemléje.

A „Pesti Napló” nem tudja határozottan mi van megállapítva, de hogy a mi történe-n-dő szász polgártársaink nem kedvelik, tudja onnan, mert Brassó város és vidéke a halá-n-miniszteriumhoz eüene fölirt s most jó fel-Sze-ben város és szék felírata. Ezt követni fogja Medgyes a Magyarországból kiszakítandó ér-délyi szász birodalom székváros, majd Segesvár Gull országa; s bevégi tán Beszterce város, Decán és Witslak tanár archimédiái pontja. Ez kikerülhetetlen sorsunk nekünk, hogy nem akarunk 150,761 szász polgártársunknak több

hatóbb” gyászos refrainjét, emlékezz meg arról: hogy porból lettél és porrá kell lenned ismét és zarándokolj el az ényészet, a dermedés, a rothadás birodalmába, mert hiszen:

„Ma van a halottak napja!”

Aztán mi szükségtek is vannektek ilyenkor, jó halottak, az élők megemlékezésére? Miért küldénnek halmaitokra drága füzereket? Hiszen a művészi csokrok, koszorúk értékét egészen lenyomja a minden nyomot elborító természetes virágok olcsó currentitája.

Miért gyujtanok fel a mécs halovány lángjait? Hiszen tularagynak fényüknek az apró szentjános-bogárkák, sirhantjaitok buja füvében.

A természet, ez az örökös vén kertész, kiveszi az „Entreprise des pompes funebres” szájából a halottszágu konyerét!

Mikor pedig a „Kikelet” eldobja fényes mezét, hogy kénytelen legyen megvárni, mikor a troubadour beáll, fehérbárátának, hogy megvezekljen ezer édes bűnöskejéért s az ember, ez a háládatlan teremtmény, elfeledve az együtt átélt élyeket, nem követi őt a megbánás csel-lájába, hanem frakkba, keztyűbe buvik, stereotyp mosolyokat tanul be a túlből, virágos bókákat a „francia művelt társag”-ból s elmegy abba a templomba, melynek istenője Terpsichore, jámor bárányai: a mindkét nemű „jeunesse d’or”-a a pietást, a „garde des dames”-ok s a capitulál vén ruék, a hol a szőszék a zenészek, harczata, a pap a karmester, a textus, Strauss-ek comp. elő, és utóima, a hiálaválóság, az otya linzi torta, a szentelt víz a pezsgő és limonádé, a karének az embarszólás harmóniája, az amen a halak sutogott „igen”, ebben a számlával telte deficiens, ámitó korszakban ismét nem kívánhatjátok, ti szegény, jámor halottak, hogy ebből a mosolygó örökkévalóságból kiszakítva egy drága napot, fekete betűnkkel mázoljuk homlokára: „Ember, csüggedsz melledre fejed, hintsd be fürtidet hamvval, reszketeg ajakkal, mely hangon, mint az olvasóját morzsoló carthausi, mormold el ma-

gyogt adni a magyar király földén, mint a mennyi magának királyunknak s kormányának és parlamentjének van. A brassói feltejesztés azt kéri, hogy az összes miniszterium Brassó vidékét jelenlegi alakjában, a várost a hozzászólott vidéki falvak gyámkodási egységében mint a külön törvényhatóságot hagyja meg: sa királyföld többi kerületeivel egy összhelyhatósági összekötéseit tartassa fenn. Nem, a kormány-nak nem szabad tovább elhúzni, hogy a szász városok a szász és román falukat gyámságuk alatt tartassák. Brassó, Szeben, Beszterce a ma-gyar királyság hajdani korában önállók voltak, legyenek azok ma is, mert a királyság egysé-gé, a korona tekintete, a polgári érdekek és földmívelésfalvak szabad fejlődése ezt ki-vánják. A kérvény második tárgya a Király-földnek 11 külön jurisdictióval egy helyhatósággá egyesítése, az universitással ölikön. Hát nem kiváltság-e ez? Nem állam az államban? E-zek s ilyenek, a mit Brassó város maga és a vidék nevében kér. Valóban a kivátság maga oly minden tekintetben kielégítő, hogy elmondhatjuk róla Mein Herz, was willst du noch me? De azért a kormány az tanácsolja: jól megfontoltam, biztos politikai számítással, a haza és királyi szék közjávárt tartva folyvást szem előtt, de szilárdan előre!

A „Nemzeti Hírlap” szerint ajelszó Becs-ben egy mint Budapestnek ki van adva; a va-luta rendezése a napirenden első helyen áll, s rögtön utána következik — de vajh mikor? — a magyar bank! Nem. A jámbor Magyar-or-szágtól Ausztriának nincs mit tartania; A bécsié igen igazságtalanok irántunk midőn reánk neheztelnek, nem ragaszkodunk-e ren-dületlenül az érdekközönység nemes elvéhez da-cára annak, hogy az osztrákok a mi rová-matunkat a vers — törvény — hozatást kívánják? Hogy mennyit fog ez ál-tal jólétünk szenvedni, azzal Ausztria édes ke-velet tördöl, csak a maga gyarait láthassa el olcsó nyers anyagokkal.

Az „Ellenőr” örvend, hogy az erkölcs győ-zedelmeskedik. Börze-bárókkal népesülnek meg a tömlözők; s hogy az egész jéféli ország szé-

gában a „Mindörökké” soha többé buskomoly refrainjét; emlékezz meg arról, hogy porból lettél és porrá kell lenned ismét és zarándokolj el az ényészet, a dermedés, a rothadás birodalmába, mert hiszen:

„Ma van a halottak napja!”

Aztán, ugyan hogy is küldhénnek ilyenkor a ti hantjaitokra drága füzereket? A „banquette”-okat lefogalja a coti-lon, a drága üvegázi virágokkal meg föl kell díszíteni a Párisból érkezett barna-szőke chignonokat.

Mert hiszen mi a női-bí; a női kellem eziczóma — és a kedély kóketteria nélkül? Hogyan is ékesíthetnek fel végső nyughelyeiket ragyogó mécses százaival?

Hisz a salonoknak, a táncszobáknak szükség van az utolsó csillárra is. Fényten-ger kell oda, mely elvakít, melyben összefoly minden, hogy észre ne vegyék, hogy a homlok fehérsége hamis, az arcok pirja hamis, a mosoly hamis, a drágakövek hamis, s a val, hogy mindezt, de minden hamis.

Beláthatjátok tehát, hogy ebben az idő-szakban sem emlékezhettek meg tirátok. Hanem akkor, midőn már meg van hal-va az idyll s még nincs megszületve a bohó-zat, mikor nem csapkod már a jégeső s még nem szállong a hó, midőn az anyaföld öléről letűntek már a természetes rőzsák s a parquettek ölén nem virultak még föl a mes-tersegések, szóval, mikor elment már a tavasz, melyben mi magunk börtöndül-tünk s még nem jött el a tél, melyben má-sokat börtöndítünk, mikor az egész min-denség szürke, mint egy „elmélet”, mikor kún-fázol, mert már nem hevít napsgár, bán bor-zongasz, mert nem lobog föl még kálvliád-tűz, midőn egész lényed csodásan föl van iz-gatva, de ez izgalom nem az életér és ink-tetése, hisz phantasiád álál; hágermíczed nem zsirolg s ütered alig veri ki percz alatt a nyolcvanát, midőn az ablakon belátó varju-karógás temetési dalt juttat eszedbe s az érez-ről alshulló kővér esőseppék mintegy hívni látszanak, hogy menj te is — a tús, a fekete földbe, omolj szét a mindenség kebelén, mint

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott gámond sor vagy annak tere 6 kr. Bőlyegj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Becsben: Oppellik Alajos (Wallzeile 22.) Haenstein et Vol-ler (Wallischgasse 10.) Rad. Mossa Publicistische Bureau Budapest: Haenstein et Vogler hirdetés közv. rodá Braun Ede hirdetmény ügykösege, Józsefstr. 10. sz. 1. emelet

Nyitni érkeket

gámond sor után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

pen együtt legyen, oda került végre a király is. Ő felsége Stronussberg Henry Bethel, a vas-utkirály. Nem fog több milliókat „elépíteni” a népek pénzéből, s gyárakat emelni a keser-ves munka vérejtékéből. Kie-öz a vasút? kie a náboi földbirtok? kie a nagyszerű gyártelep, e kastély, e fejedelmi menés, e kóhók, e gáz-dag bányaművek? mint mind a Stronussbergé.

Az antwerpeni fellegvár bűszkösége és a esh mezők zsirja épp úgy urának vallotta, mint Dortmund, Hannovera, Prága, Búba és Elbing nagyszerű gyártelepei. Mert Stronussberg meg-vett minden eladót, az ócska vástól kezdve az emberek lelkiismeretét — feltétve, hogy hitel-be volt kapható. Adózott uraságának az a rop-pant kiterjedést vasúthálózat, mely többet tesz ki, mint a monarchia összes vonalai. És mind e nagy fénynek, hínek és káprázatnak ingvelt, csodált és rettegett ura ma egy bukkott exis-tentia, egy király rábszifon. A világnak mind-azon zugá, hol féhhéjázása előtt görnyedt a szolgaság, ma megalázott csóddal fogadja megalá-zott szolgaságára. Csód mindentűt és gyalázat. S az ember néje és gyermeke, ki milliókkal ját-szott, mások kegyelmére, cseléd-irgalomra szor-ultak tengenek. Híbban rójak föl a ma-gyar fajnak, hogy nincs benne vállalko-zási szellem, hogy éhietetlen. A borzasztó pél-dák után, szinte könnyebben viseljük a gúnyt, inkább szerény vagyunk és boldog elégtelény-ség a szorgalmas munka végén, mint az erkölcs-telen speculatio ornam rőzsás kilátások közt henye hivalgás, bukás és gyalázat. Dolgozza-zat! azért! Görögység a munka utja; nehéz erény a hangya szorgalom: de biztos kenyér, puhá vánkoss és fáradalmak végén, és be-csülés, tisztesség véle.

BELFOLD.

Keménytelke, október végén.

Földvárának e hó 14-ől a „Kelet”-ben kiadott Czafolatára, — ha történetesen épp ezen szám nem jut kezemhez — azonnal még egy-szer, s utóljára, nem késtem volna a valóságot fejére ölzsni; mi csak azért is helyesebb leen-

egy könysepp, hisz oly édes az elmulás, oly csábító a megsemmisülés, — oh akkor igen is elérkezett a ti időtök, szegény, jó halottak! Bezzeg ekkor megemlékezünk rólatok!

Hisz kiszakítunk ebből a kódos örökkéva-lóságból egy napot, felmázoljuk homlokára fe-kete betűkkel: „Ember, csüggedsz melledre fe-jed, hintsd be fürtidet hamvval! Reszketeg ajakkal, tompa hangon, mint az olvasóját morzsoló carthausi, mormoljuk el magunkban a „Mindörökké”, — soha többé” buskomoly refrainjét, megemlékezünk arról, hogy porból lettünk s porrá kell lennünk ismét és zarándokolunk az ényészet, a dermedés, a rothadás birodalmába, mert hiszen:

„Ma van a halottak napja!”

Hanem ez a nagy ellágyulás csak rövid ideig tart. Mig beszerezünk az immortel-ko-szorukat, az örökzöld füzereket, míg a sirha-lom avatag ruháját kifutározzuk az élelen pá-szittal, míg a színes mécséket nagy gondnal, belvél szánunk az ényé. Az ód, kenev, moz-gó — könnyelmű lény. Ez a tevékenység a sirgódor körül kibókít megint az élettel. Igaza van a Bibliának: Jó minetünk szemekkel nézni a napot! Még ha véletlenül nem is vol-na nap. Már mosolyogni is tudunk, mikor cselédeink hírül hozzák: mi szépen néz ki a sir! Csupa gustust kap tőle az ember. Meg-mosolygód az életet, karodat nyugodt bájos kedvesednek és mesz a temetőbe, arról gon-dolkozva időközben, hogy milyen retketes ünnepeles hangulatban vagy te most! Meny-nyire felfogod az élet haszontalanságát. Kö-rültesztál párszor a gyászhelyen, néhány közö-nyös tekintet vész a longó-légo szalagokra, imposans virágtömbökre, a szélben lobogó mé-csekre s elgondolod magadban, milyen jól néz-nek ki ezek a halottak — így általában.

Honn kedélyes társaság disz esteli vársietnél kell. Leereszkedő kedélylvel megígér-d a halottaknak, hogy ha jól viselik magukat, s csendesen alusznak: mához egy évre megint megemlékezni róluk s a csécsécsécsék ismétlő-ni fognak. Epen mint mikor a mama azt igéri nyughatatlan gyermekének, hogy ha szépen

dett, hogy szegény Vályi Eleket, míg tiltakozása megjelent, csendes álmai kényelmes élvezetének megzavarásától megóvtuk volna. Mert, hát egy kis tollhiba történvén, kénytelennek érezte magát pomológus és szőlész létére, nyilatkozni, hogy a vándorgazdaggyűléseken, egyik leglényegesebb előadást — a szőlészeti bizottságot — nem hallotta, csak hogy, valósággal rá ne süttessék a „kiigazítás” apasága, isten tudja, kitől, mitől való félelmében. Ha már az idéztük okból későcskén is, de sietünk megnyugtanni, hogy a helyreigazítás nem Kentelekéről, történt, s neki abban sem közvetve, sem közvetlenül része sincs. A mi az idézet czáfolatát illeti: először is, nem tudjuk ki Tordáról, Földvári úr, s nem is kutatjuk, mert a dolog valósága s nem a személyisége a lényeg s a kérdés tárgya. S éppen ez okból F. urnak tudósításában mint czáfolatában nem kerestük, s meg sem is támadtuk az intézetet. Sőt a „priori” czáfolatával ellenkezőleg, a legjobbat akarjuk feltenni róla, tudván azt, hogy mindenkiről csak „nemes”-t szabad feltenni. S ha F. ur a helyreigazításban nem tudom miféle czáfolatossággal gyanított, higgye el, magát itélté el, mert a n-nyedi ref. collegium ügyei, — a mennyire ismeretesek a közönség előtt — nem olyanok, hogy azok bármely szempontból és érdekből, csak így „per tangenter” józan észszel szelölőzhetők legyenek. Mi csak egy elmondott előadásnak, némi részben elferdítését akartuk kiigazítani, mely elismerjük készséggel, akaratlanul is, vagy hibás magyarázatból is származhatott s hogy ez utóbbitól származhatott, tanúsítja maga F. ur okt. 14-iki czáfolatában, melyben állítja, „de bizony van elhanyagolás, a miriszlói szőlőben: vízvezető utak hiányoznak — némely oda nem illő fajok vannak ültetve”.

Már, édes ur, hogy lehet elhanyagolásnak nevezni azt, a mi soha sem volt, mint a vízvezető utak, és a mi mindig úgy volt és van, mióta a szőlő ujabban ültetett el azelőtt több évvel, némely nem oda illő fajok ültetése? Ezek lehetnek hiányok, eltérő intézkedések rossz eredményei, sőt azok is; de nem paralyzáhatók, a sz. kocárdi Fosztóféle és Földvári, Löwenthal-féle szőlők állásával, mint a melyekben nem a hiányok, vagy régebbi hibás intézkedések hanem, a régi helyesen berendezett és jól művelt szőlőtáblák rossz műveléséből származott állapot ismertett, míg a miriszlóban, a mai művelés dicsekedés kiemeltetett s csak azon hiányok tüntetett ki igen helyesen, melyek nem az elhanyagolás, hanem a nem mai keletű, nem helyesen választott intézkedések eredményei. Sokkal szebb és helyesebb, bevallani az eredmények, sőt ki is lesz nyomtatva, s igen szépen kisérl, hogy Földvári ur, dacára a helyreigazításnak másodszor is, és már másodszor nem szándék nélkül ha . . . ha haragszik is, ki mondjuk: tévedett. Addig, béke velünk.

X. y.

elakzik, majd reggel felöltöztetik abba a szép ruhába, a minek úgy előrend a kis kópé. És bizony nem jut eszébe, hogy egyet lendül az idő szárnya s egy év alatt az a mozdulatlan, néma halott talál eljenni teutának s elvisz magával egy olyan sétára, a honnan vissza nem térsz többet, a legkedvesebb társaság s a legizetesebb esteli kedveért sem.

Hanem hát eleget tettél kötelességednek a halottak nevenapján.

Ugy-e, kedves halottak, milyen szépen, milyen dicsően rendeztük el mi ezt?

Hanem ha így magamba mélyedve gondolkodom titolatok, mégis nem tetszik nekem valami: nem tetszik nekem ennek a napnak elnevezése.

Ember vagyok én is, legyen szabad belékötnöm a „titulus”-ba.

„Halottak napja!” — nem azt jelenti-e ez, hogy „Minden halottak napja?” A

mind egyforma joga van megemlékezést követelni az emberektől?

De hát nem contrast, nem anachronismus-e ez?

Az emberiség megváltóit egyútvé csoportozzuk-e az emberiség hőhéiraival?

Bölcs Salamon és Herostratus, Jézus Krisztus és Nero, az Inquisitio bakói és a reformatio bajnokai, a Girond és a Commune, ünnepelnek-e ma együtt?

Hogyan? Megférnek-e együtt azok; a kik meghaltak octóber 6-dikán és azok; a kik megölték őket octóber 6-dikán.

Miféle rettenetes, kísérteties, néma harcoz folyhat ott fenn a ködökkel terhes úrban az áldás felrobbanó hóhéhar galambjai, s az átok vijjogó hollói között, melyeket a mai nap kibocsát kebeléből ez a sötét földgolyó, ez a „virágos csillag?”

Vagy talán mégis jól van ez így? Talán ha külön ünnepet szaktitának ki a „jó ha-

Egy új Rill Háromszéken.

Tisztelt szerkesztő ur!

A lapokban közelebről élénk mozgalmat keltett Háromszék kulturális viszonyait oly bélégezően ismertető azon legújabb hír, hogy a Seps-Szt.-Györgyön megjelenő „Székely Tanügy” megszűnt. Nem akaron ezen irodalmi vállalatnak fontosságát tüzetesebben ismertetni, a ki mélyebben gondolkozik, a nélkül is tudja azt, mi pedig a kik annak hiányát érezték, már is fel tudjuk fogni e veszteség nagy horderejét. Sokféle kombinációkkal kötik össze e kérdést, de leghevesebben itélnek azok, kik e vállalat megbuktatását a nmlgu vallás- és közoktatásügyi miniszter egyik közge, Molnár Sándor sepsi-szt.-györgyi tanfelügyelői tollnok paedagogiai inceselkedéseivel hozzák kapcsolatba. Ezen tollnoknak a tanügy terén szerzett érdemeit, azt hiszem, legjobban jüllustrálom — elhallgatván előéletére vonatkozó adataimat — ha megemlítem, hogy két gymn. osztályban szerzett tanulmányai után kántorrá és onnan tanfelügyelői tollnokká lett.

Ezen minőségében, különösen Antalffy Károly ur lemondása óta Háromszék tanügyét teljes függetlenséggel kormányozza. S mikor ő ilyen állásban a háromszéki tanitók egyetemes véleményét saját részére hódította: nem csodálkozhatunk rajta. Ezen befolyásnak lehet tulajdonítani tehát, hogy a háromszéki tanitótársulat legközlebbi közgyűléseben oly gombán támadtatott meg a „Székely Tanügy” szerkesztője, s a közgyűlésnek ezen megtámadtással szemben tanusított közönyös magatartása is az általa felbujtogatott kedélyek szomorú következménye volt. Ha Molnár Sándornak a tanügy fejlődését gátló más nemű czélatos törekvései nem volnának is: ezen egyetlen elég fényt vet hivatalának lelkiismeretes és sükeres betöltésére.

Mi is tudjuk az hisszük legalább Háromszéken mindnyájunk előtt ismeretes a tollnok, mint hivatalnok s mint ember. Ezekre azonban tüzetesen nem reflectálunk, elégnek tartjuk, ha nyilvánosságra hozzuk a sepsi-szt.-györgyi „Eötvös egyet.” f. hó 22-én tartott gyűlésének reá vonatkozó következt. határozatát:

„Miként Molnár Sándor tanfelügyelői tollnok nemcsak a kovácsnai közgyűlés alkalmával felmerült szomorú incidensnek volt okozója, hanem általában mindig úgy viselte tanitótársulatunkkal szemben magát, hogy abból nyilván kitűnt a tanitói hivatás és állomás népszerűtlenségének czélat: alkalmazza egyetünk a lehető legsúlyosabb erkölcsi büntetést Molnár Sándor tollnokra az által, hogy az „Eötvös egyet.” f. hó 22-én tartott gyűlésének kassza s őt ezen kizárás felől jegyzékönyvi kiutasításban értesít.”

Látható tehát, hogy tollnok urnak a tanügy terén szerzett érdemeit mennyire becslétek egy humanisták testület. Ezen végzésből kimagarázható Molnár Sándornak a „Kelet” és „Magyar Polgár” t. szerkesztőihez intézett azon kérése, hogy nyilatkoztassák ki ünnepélyesen, miszerint ő megszűnt tagja lenni minden egyesületnek, melyben neve egy más va-

lottak” emlékének, bekövetkezhettek az az eshetőség; hogy a tiszta áldás szárnyai, a kegyeletes emlék salaktalan sohajai, mik mégis csak utat lelnek itt-amott, felemelnék ezt a mi kis portékénket az éghez, mely be van zárva előttünk, élők előtt — s ha külön ünnepet szaktitának ki a „Gonosz halottak” emlékének, az emberi szívemből kiszabadult átok gomolygó sötét göze, leszádít az eget a porba, minden csillagaival együtt?

Igy azonban szépen kiegyenlítik egymást a szeretetteljes emlék és a barna gyűlölet, az áldás és az átok és az ég és a föld marad abban az egyhangú szentnyelven búskomoly ősi hangulatban, mely önkénytelenül is eszünkbe juttatja, hogy:

„Ma van a halottak napja!”

De hát mi is az a halott tulajdonképpen? Csak az embernek privilegiuma-e, hogy halottnak nevezhessük?

nek is? Halottak melyekről a „necrolog”-ok csak ott, arcaikon boronganak, melyeket nem énekeltek el nyilvánosan, hanem el-sirtunk mi, titokban?

Oh igen, ezeknek is ma van az ünnep napjok!

Hisz nem halottak-e a mi ábrándjaink, vágyaink, reményeink?

Összegyűlekeznék a földön, ebben az óriási tanácskozó teremben [s az Élet, e hatalmas uralkodó megnyitja a parlamentet. Mi is előhozók bajainkat, óhajainkat, de mit érünk velők?

Előbb bele kell bocsátkoznunk a „fejedelmi propositiók” tárgyalásába s ha le-öröültük azokat, egyszer csak megszólal a csöngetyű, a gyűlés fel van oszlata és nekünk sereleiminkkel hallgatnunk és mindig csak hallgatnunk kell!

Ti már mind tul vagytok ezeken, jámbor halottak!

Ti már tul vagytok azon a hiszágon, hogy sokat adjatok az „ember” nevezetre és elfogad-

lakinek nevével együtt foroghatna fenn. A kizárás 22-én történt, levelét pedig 23—24-én küldhette.

Ilyen kezébe van létére Háromszék kulturális élete! Ugy halljuk azonban, hogy nem-sokára gondoskodni fog az illető miniszter a legújabb kiadású Rill helyét érdemesített hivatalnokkal tölteti be.

S.-Szt.-György, 1875. oct. 30.

Scorpio.

Interpellatio erdélyrészi hegyaljai feleinkhez.

October 29-én épen év napja, mikor 27-ével ezelőtt a dicsőített romai állítólagos utódai által, számos magyar ember az erdélyrészi hegyalján, fegyvertől s minden védezőközköztől kibékülé cizme alatt előbb megfosztatván, a 80 éves agastyától kezdve le a 3 napos gyermekig, férfiak, asszonyok, gyermekek irtóztató módon leggyilkoltattak Kerekő, Sárd, Magyar Igea és Boros Bocárd-helységeken.

Mindenütt ország-szerte olvassuk a hila-pokból a hálás jutódok kegyeletes elismerését azon hazafiak irányában, kik a hon, nemzetiség és alkotmányos szabadság érdekében áldozatul estek. Buda-Pesten, Aradon, M.-Vásárhelyen s egyebütt. A hálados nyenyedik minden évben mellőzve a lármát üto demonstratiokat, ájtatosan megünneplik január 8-át, mint városuk hallatlan elpusztításának, ártatlan lakói leöldöklésének napját. Kegyelettel emlékeznék holtaikról azok emlékéit egy egyszerű, de sokat jelentő emlékkal is megörökítették.

Ebből kiindulva kérdést intézek a hegyaljai urakhoz, polgári és közrendű lakosokhoz, kiknek szülői, rokonai, jó barátai az említett napon oly gyalázatosan lemészároltattak; és most elporolt tetemeik a sertesek turásának vannak kitéve: igen, az ottan működő lelkes urak: adták valami jelét a kegyeletes megemlékezésnek legalább egy gyász egyházi szertartás által? Követték-e önök hegyaljaiakul a nemes és utánzásra méltó példát, mely Enyeden, és ország szerte a hálás utódok köteles megemlékezéséről tanuskodnak?

O.—s.

Könyvismertetés.

(Folytatás.)

Tisztán a gazdaság oktatására berendezett szakintézetek elnevezése és berendezése

resztül vivo. Legtermészetesebb lenne alsó-, középső-, felső gazdasági tanintézeteknek nevezni őket s a tárgyakat bennük úgy osztani be, hogy nevöknek megfeleljenek. Ugyanazon hármass fokozat lenne ez, mit gymnásiumi oktatásnál az alsó, felső gymnásium és egyetem, vagy real iránynál: alsó-, felső real és műegyetem foglalnak magokban.

Az alsó, vagy földmives iskolában okserű gyakorlatra volna fektetve a fősulj;

játok ezeket a testetlen hullákat halott társaitoknak!

És nem kívántok mi tőlünk mást: csak-hogy emlékezzünk meg rólatok ezen a napon.

Oh igen, hisz látjátok, hogy megemlékeznék.

Hanem én nem nézek a lengő-libegő szalagokra, az impozans virág-tömbökre, a mécses szálban lobogó lángjaira.

Elmegyek a temető egy távoli zugába, leülök egy disztetlen, pusztá sirhalomra, megemlékezni néhány pillanatra a — névtelen halottakról.

A névtelen halottakról, kik születtek ismeretlenül, éltek és küzdöttek ismeretlenül és összerogytak a küzelemben — ismeretlenül. Nekik nem volt fejükön a hír büszke koronája, csak egy koronát tett homlokukra a végzet: a szenvedések mátyrkoronája s a cizmerük csak egy volt: a becsület.

Kiknek kezéből csak a halál vehette ki a résöt és gyalu, a könyvet és az írtólatat. Használtak, csöndben, elrejtve. Legyen megáldva emlékezetük!

Vagy azokról, a kik megpecsételték vérükkel az eszne szentségét — s most ki tudja, holporladtak e feledve, bogácsfödőzte sirjaiban! A szabai népek áldása lebegjen emlékkük fölött!

Vagy azokról, a kik szintén elveszték, ezenekint, nyomorultul s még csak magas cél, még csak isten-áldotta eszme vértanui sem lehettek! Kiknek az ágyu torkai elé kelle vinnök életük tavaszát, tagjaik életerejét, csupán azért; mert Páris elprüsszenté magát s Berlin elefedte reámondani az obligát „pro-sit”-ot!

És elgondolom magamban, hogy azokat a koronás temetés-rendezőket csakugy összehúzza a köszvény, mint azokat, kiket időelőtt kinyújtóztattak!

Oh, de hátha mégis fog egyet fordulni a világ tengelye?

Hátha a világ csak szennyes, undorító

elmélet csak annyiban adstnék elő, mennyiben a végzett munkák népszerű magyarázatához okvetlenül szükséges.

Gazdasági közép-tanoda czimén oly intézetet szerveznék, mely közepes jószág testtel ellátva: alkalmat nyújt a növendékeknek, hogy akár kötelezőleg, akár önkéntesen: a gyakorlati folytonos érintkezésben maradjanak; azonban itt még is elméletre lenne fókuszintet.

Vége a szakképzés felső fokát, önálló búrarkodás fejlesztését, a felső gazdasági tanintézetben találnók meg. Különálló „akademia” nyújtja-e ezt célzserűbben, vagy az egyetem? még kísérlet alatt áll.

Ezen elmélet természetesen megkívánja, hogy az egyfokú gazd. intézetek ugyanazon évszámmal és tanterv szerint legyenek rendezve; egyenlő előismeret kivánjanak a felvételnél s egyenlő képzettséggel bocsássák ki növendékeiket az életbe. Jelenleg: a lány ország, annyiféle a beosztás; sehol „annyi rendszertelenséget, kapkodást nem észlelhetünk, mint a gazdasági tanügy terén.

— A soknemű szakintézet közül minde-nekelőtt megemlítjük, a téli iskolát, mely a németeknél van gyakorlatban; előnye, hogy az oktatás benne munkamentes időre esik s ezért látogatottsága biztosabb. A téli iskolák Németországban napról-napra szaporodnak s felette czélszerűnek tartanók, ha nálunk is kísérletet tennének velök. Ezen téli iskola vagy egyszerűen ismétlő iskolának tekinthető, vagy magasb igények kielégítésére is szolgál; a vidékek éghajlata szerint némi eltéréssel, de körülbelül októbertől márcziusig terjedő 4—5 havi elméleti tanfolyamot lehetne tartani s a mi egyik évben be nem végezhető: átmegey a másikkra. Hiszünk, hogy nálunk is látogatottak lennének: kivált, ha ösztöndij vagy segélypénz állana rendelkezésre; a tanfolyamnál használt 1—2 tanár, tavasztól őszig, mint vándortanár lenne alkalmazható.

Az alsó gazd. intézetek, vagy szokottabb néven földmives iskolák kevés kivétellel azon sajátosság törekvést mutatják, hogy rendeltetésükről megfelelőkéve a magasabb intézetekkel eredménytelen versenyre keljenek. Innen származik jaszután a birtokos kisgazda részvétele, sőt később ellenszenve is a földmives iskolák iránt; mert ép, természetes esze elítéli ezt a szellemi kapaszkodást. Az intézet becsúgya megszálja a tanulót s a szé-kebb otthoni birtok helyett uradalomba vágják; kaputos ember, gazdatiszt akar lenni; az ország lakóinak magya: az értelmes parasztság egy jöreményű tagot veszteszt; míg azon osz-

Magyarországon jelenleg 7 földmives iskola van; ebből állami 3, (Debreczen, Hradek, Körös) magánintézet 4 (Nagyszombat, Beszterce, Brassó és Medgyes). Ha tekintetbe vesszük, hogy ezen intézetek közül háromban (a szászok) németül, egyben (Hradek) tótul, egyben (Körös) horvátul és csak kettőben magyarul s ezek közül is Szentmiklós magán vállalat: marad Szent-István koronája országainak 6000 □ mf. területén egyetlen állami

gubót viselt magán évezredeken át s közel van már a percz, midőn a ragyogó, fényes, poetikus teremtmény lerázza magáról a megunt burkót, s hasítani fogja szárnyaival az üde, tiszta aether hullámain.

Hátha jövend idő, midőn nem az Uchati usok fogják kapni a jutalmat és az érdemejeleket, hanem a nép nevelői, oktatói, kiknek nem kellend azért a kis darabka érczért félszázadot nyomorogni át és szükség sem lesz reá, mert a jutalom ott lesz az öntudatban és az eredményben?

Hátha jövend idő: midőn a kard beáll eke-vasnak, a nyelv az erkölcs hirdetőjének s a toll csak egy subventiót fogad el: az eszme ihletének subventióját?

És szeretni fogják egymást még az emberek is!

Oh, milyen szép, milyen ragyogó világ lesz az!

Hanem ki kiáltott rám ily durva hangon? Csak a temető-őr. Az idő lejárt, az emberek kibúsulták magukat, a mécsvilágok hamvadni kezdenek.

Szállj le te szegény rajongó, nevétséges idealista excentrikus légkördöböl, mert a temető-őr be akarja zárni a temetőkerket.

Szakíts ki egy napot a poesis örökkévalóságából, mázold homlokára fekete betűkkel: „Ember csüggeszd melledre fejed, hintsd be fürdőidet hamuvál. Reszketeg ajakkal, tompa hangon, mint az olvasóját morzsoló karthausi, mormold el magadban a „Mind örökké — soha többé” búskomoly refrainjét, emlékezz meg arról: hogy porból lettél és porrá kell lenned ismét s más emberek, új ivadékok fogják elmondani a te poraidon, mint elmondta ma te a mások porai fölött, hogy:

„Ma van a halottak napja!”

Indali Gyula.

magyar földmives iskola; tehát a hazánk gazdasági előhaladásának egyik leghivatottabb előharczoza Korimics által kiván számhoz még csak 99 hiányzik, hogy teljes legyen. Ausztia jelenleg 27 földmives iskola val bir.

Közép (németek által helytelenül felsőnek nevezett) gazdasági tanintézet hazánkban: a kolozsmonostori, keszthelyi, debreczeni, körösi (Horvátországban) és kassai. Köröst kivéve, magyarul tanítanak bennök. A debreczeni intézet egy érdekes tanulmányt állított ki az ákácza s általában gazdasági ültetvényekre alkalmas fafajok növekedési viszonyairól. Akáczfából készült különféle tárgyak kiállítását ezen fanem használhatóságá münserfál: a kis kalapács-nyíló, „szeker alkatrészei stb. át, az erős méretű három nyélű Ausztia szomszédunk gazdasági középintézetel bir, melyek közül néhány még ma is viseli a „höhere” czímet.

Felső tanintézet, a kassai rang Magyar-Ovárt csak a közkiállítás óta emelték tanítanak benne magyarul és németül is. Ismertető mindenféle hivatalos magyarázat a kapacitáció után is erősen ragaszkodik az németéhez, hogy a német nyelvű oktatás Óváron merőben felesleges; ki németül akar tanulni: elmehet az ugy is a közlekv Bécsebe, hol pár év óta teljesen önálló földmívelési egyetemet állítottak mely mint ilyen, unicum.

A budapesti megeyetem mellett levő gazdasági tanszék helyzeténél fogva magas fokozat illeti meg, ámbár az előadás inkább csak encyclopádkus lehet.

(Vége köv.)

Iskolai takarékpénztár.

Kir. főgymnásium Nagy-Szebenben 1875-ik októberben.

I. osztályban	22 tanuló	2 frt 74 krral
II. „	29 „	6 „ 83 „
III. „	1 „	1 „ — „
IV. „	4 „	20 „ 60 „
V. „	40 „	8 „ 59 „
Összesen	66 „	39 „ 76 „

Az igazgatóság.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, nov. 2. 1875.

— A szász lapok egyenként mind átvették. A kolozsvári és csernovitzi egyetem faliratn közlebbi cikkünk, melyben egy kis oldalvágást merészeltünk ejteni a mi szász atyáknkaira. A „Kronstädter Zeitung” bevezetésében szenvedélyünk egy rossz órában történt fellebbanásának tulajdonítja e csipkedést s nem kívánja azt bővebben boncolni „mivel — ugymond — mi (t. i. ök) a mig lehet jó egyetértésben akarunk élni a társnemzetiségekkel s azok képviselőivel a sajtóban, melyek közé a mi Szamosmenti tisztelt collegánkat is számítjuk, mert mind ezen nyílt és titkos inceskedések, melyek különösen az utóbi időben ütnek, bizonyára nem szolgálnak a helyzet tisztázására és a szükségtelen elkeseredés megszüntetésére. Nem foghatjuk azonban meg, miként teheti egy olyan lap, mint a „Kelet”, mely az összes magyar lapok között Erdélyben, a legjobban van szerkesztve, hogy ily helytelen dologt összeírjon, mint a milyet utolsó számában találunk. „E bevezetés után idézi említett cikkünk. Első sorban köszönjük brassói collégánknak alapunk szerkesztésére mondott bókot; hifelt adunk neki, mert az ellenfelünk mondja s nem is bizakodunk el miatta, mert tudjuk, hogy az erdélyi sajtó viszonyok közt ezt nem nehéz elérni és érezük, hogy lapunk még mind mutat fel hiányokat s nem oly tartalmas, minővé tenni akarók. Egyebekre nézve biztosítjuk a Kronstädtert, hogy nekünk sem telik gyönyörűségink az ellenségeskedésben s szerfelett balgáknak tartathatnánk saját érdekeink megítélésében, ha a kényszerűség nélkül tennők azt. Mi azonban nem csak a szász lapokból, hanem a szász társadalomból tudjuk, minő érzelmekektáplál ép a szász intelligencia nemzetünk iránt; tudjuk, hogy, a midőn gunyt akar úzni a szász polgár valamely tárgyból, saját magyar kormányt veszi példálul; adatokkal szolgálhatunk arra nézve, hogy a magyar alkotmány vesztesít nem csak általánosan óhajátik, hanem meggyőződés alakjában hirdetik, hogy pár hét mulva a tót orgona sorára jut; Beszterczén dicsekedésig viseli a Bachhuszár Beamter csákóját s vörös gallérát stb. stb. és mindezekhez ép a szász lapok a legnagyobb szorgalommal szitják a szentet. Ily alapokon édes Kronstädter! nincs egyetértés, ellenkezőleg tartani fog az ostrom, a mig e hit és érzelmet megtörök alatta; a ki nem hibás, az nem érezheti magát sértve, ha a Kronstädter ezek közö akarja magát sorozni, ám mondja el saját elveit, de tanítsa meg hivat arra is, hogy becsüljék meg a magyar államiaságot.

— A mi sok, az sok. Hogy mire bátorította fel a marosvásárhelyi esküdtszék ítélete Ugron Gábor képviselőt, megdöbben-

tő példáját találjuk az egyébként együgyűségig jámbor „Baloldal” legutóbbi számában ez uraságnak a helybeli pénzügyigazgatóság főnökéről írott cikkében. A cikk története következő: Ugron Gábor ur még augusztus 30-án fizetési meghagyást kapott, hogy 187 frt átruházási illeték tartozását fizesse meg, ezzel szemben Ugron ur folyamodott, hogy tíz havi részletben fizethesse le az összeget, a pénzügyigazgatóság válaszképpen kijelenté, hogy haladékosan az állam jelenlegi viszonyai közt nem adhat s felszólítja Ugron urat, hogy különben végrehajtás terhe alatt azonnal fizesse le tartozását s minthogy ez nem történt a végrehajtás azonnal fogyanakított. Mi természetesebb, hogy a tökéletesen igazolt eljárásért Ugron urnak saját lapja lévén, tölje ki a tartozást, melynek szulja magát Nagy Béla pénzügyigazgató úrnak ezeket ír tehát s ebbe ilyen passzusokat ígat: „Vagy csak irántam — ugymond — és elveim iránt tanusit az a Nagy Béla ennyi figyelmet, mi oly személyes insultus elkövetése a hivatalos hatalom segélyével, hogy korbácsot érdemel vagy — a minnek ellenkezőjét tudom — mindenkel szemben így jár el s akkor oly rendszeres rablás, melynek útját állani kötelessége minden becsületes embernek.” Az ellenem küldött feltűnést is csinált mint rendkívüli eset s mint az alávaló impertinenciák egyik izmos példányát. „Egy darab önkényuralom még az egész finác adminisztrációnk. S már most egy Nagy Béla-féle azonnali végrehajtás fráter kezdjen, a hatalommal impertinenciákat elkövetni: annyi kellemetlenséget okozhat annyi existenciát támadhat meg, hogy elhallgatni ily esetet, kötelességmulasztás lenne, mert ha velem megkísérli, ki védeni bírom magamat, ki hivatalosan és személyesen is meg tudom korrigálni a hivatal ilyen vássott fickóit: akkor mit merészelhetne tudatlan és és védtelen polgárokkal szemben. Meg kell valahára érteniük az ilyen fajta embereknek, hogy a mindnyájunk zsebéből nem azért fizetik őket, hogy a törvényt megszegjék és minél inkább insultáljanak hanem a törvényt és mindnyájukat szolgáljanak; nem uraink ők, hanem közszolgák.” Nincs hidegvér, mely maga is fel ne háborodna ily hallatlan merészség felett. Mondjuk, van biztosság, midőn a legbecsületesebb emberek, kik a lénynek sem ártnak s azért, mivel hivatali kötelességüket lelkiismeretesen teljesítik ily brutális megtámadásoknak lehetnek kitéve! Ez Ugron urnál a demagogia s a honpolgári kötelemei teljesítésében nyilatkozó hazafiság? Avagy saját egyéni érdekeinek ilyenmő védelmére alapított lapot Kolozsvárt? Bizony gyönyörűségére válik maga magának.

— **A helyben** megjelenő „Baloldal” legutóbbi száma írja: „Egy kupa arany nem kis csoda a mai világban. Újszékelyen (Udvarhelyszék) Sz. F. gazdag és becsületben nagy kort élt székely ember halt meg, a ki egy kupa aranyot hagyott örököseinek, miről a családtagoknak tudomásuk is volt. De mekkora volt az ámulat, midőn ily csodához illő csodaszertűséggel a kupa arany a halál pillanatában eltűnt, hirtelen eltűnt a pléh kupa fenekén 15 darabot hagyva hátra.” Újszékelyről írják nekünk, hogy ezen kupa arany hasonlít azokhoz, a minőket Arany János szerint Csori-vajda Nagy-Idán álmban látott volt.

— **Az első hó.** A poetáknak az az osztálya, mely vizsgál szemekkel kísérő az évszakok minden változatát, hogy körülhatárolt rímekbe szedje a saison szépségeit: tegnapielőt megénekeltel — és elég korán — az „első havat.” Igaz, hogy nagyon ritkán szállingózik, hanem hát még is hó volt és ez a földgölg. Általában több felől tudósítanak ily korai havazásról, pl. Szebenből, de főleg Brassóból, mely városnak bővebb s talán állandóbb rész is jutott belőle. Nálunk már híre sincs: kimult szépen a vásárok elmaradhatlan alkalmában, az igazán debreczeni erőnyekkel ékeskedő sárban. De azért mégis csak megkaptuk az intést: hogy a tél ajtók előtt van.

— **A „Tisza”** biztosító társulat kolozsári vezérigazgatójához utazó főnöké gr. Bethlen Gergelyt nevezetett ki.

— **Tamáty József** uti utazójátéka: „A betyár kendője” szombaton (okt. 30-án) szüfolt ház előtt ismét egyikét mutatta fel a endégművész sikerlebb szerepeinek, mely zomban mégis távol áll attól, hogy Tamáty Kovács Jenőjével, csikósbajtárjával, Parlagi ancsijával vagy rokkant huszárijával diadalmas ersenyre kelhessen. Egyes, művészigilek sikerült részleteket mutatott fel ugyan Tamáty Bandiban, Abonyi kitűnő népsziművének ly szép költséggel kidolgozott eme hőseben, de oly megkapó eredetiséget, oly jellemzőleg gyönyörű vonásokat s oly meglepő szépségeket ellenállhatatlan hatást, melyet azelőtt nem mertünk volna ez alakban, mint amazokban, am láttunk ezuttal Tamáty urtól. „A betyár kendője”-ben is az hiányzott Tamáty ur járáskában, a mi a „Falu rosszában” és „Székeltő atonában”, a drámai hév, az érzélem igazsága, a kifejezés bensősége. Ellenben a többi szízekben ezuttal is értelmes, gondolkodó,

öntudatos sziművészek bizonyult Tamáty ur, ki teljes öntudatossággal tudja felfogni s kivinni szerepét és felhasználni a szinpadi hatás jogosult eszközeit. A korcsmai jelenetben töle is várt dalokat a közönség, de csalódott várakozásában. S ez annál inkább zokon esett, mert Medgyasszay Ilka (Buzi Zsófi) e tekintetben ma nem igent volt szerencsés. Ugy látszik, nem volt ezutal jól hangolva; legalább egy párdalnak nemcsak szövegében, de még dallamában sem volt biztos és otthonos. Különböző játéka a szenvedélyes, érzékes korcsmárolány jelleméhez hű, élénk és kifejező volt. D. Boér Emmának Őrse, e különben is hálás szerep, igen szépen sikerült, egész szerepe tele volt igazsággal, léttel, az érzélem megható bensőséggel, csak első jelenetében (főjével) kellett volna egy kissé több drámai hangot vegyíteni és kifogástalan lesz vala egész alakítása. Az özevgy onodi Kulcsár Nagy István szerepe egészen jó hely volt a Philippovicsné kezéi között, a ki e szerepből igen sikerült és — a mi fő — élethű, igaz alakot csinált. Ditrői (Nagy Ferencz) az együgyű aglegény és Krasznai Kulcsár Nagy András szerepében egészen megállották helyüket; sőt az előbbi teljesen találó alakítás volt.

— **Tamáty József** vasárnap a „Falu rosszában”-ban és hétfőn Szigligeti „Lelenczében” vett bucsut ezuttal a kolozsvári közönségtől, még pedig olyan zsufolt házak előtt, hogy a szó való értelmében még egyetlen egy lélek sem fért volna több a farkasutczai műcsarnokba, dacára az ostromnak, a melylyel a kevésbé előre gondoskodók és szerencsések a pénztárt megróhanták. „Ezuttal,” mondtuk; mert reméljük, a népsziművek hőse nem bucsuzott el örökre közönségünkől, mely Tamáty ur iránti tiszteletének, nagybecsülésének, szeretetének és szép alkotásai iránti lelkesült csodálatának a mindig tele házakkal olyan szép jeleit adta, mint a legutóbbi időkben, még csak Söldösné, t. vendégművésznőnk, eme méltó pályatársának vendégjátékai alkalmával! Hozza isten minél előbb körünkbe vissza a magyar népdalok legeredetibb képviselőjét!

— **A tekintetes** tanácsos, a városi mérnökhöz, a városgazdához, egyezőval mindazon magistrátorokhoz, a kik Kolozsvár város utczái felett a gondviselés szerepét játsszák, egy kis kérés van a szénutczaiaknak. A külső szénutczák alsó része évek hosszú során át nem hogy kövezésre, de sőt még kiporondozásra sincs méltatva, holott ennyi gondozást még a külváros legszűkebb utczái is megérdemelhetnek, sőt megkövetelhetnek. Vagy tán csak a bányárosi utczákban lakó háziurak hordozzák-e a közösi adópótlékokat? — csak nekik van-e kizárólagos szabadjuk a tükör-sima járdához? A szénutczaiak úgy tudják, hogy nem épen így van a dolog; mert a közösi rovatalt egyenlően hordozzák bel- és külvárosiak. A külsőszénutczánál hozzájárul még az a körülmény, hogy ott van egyik országos intézet: az egyetem növénytani s állattani osztálya, a hová naponként ki kell látogatni számtalan egyetemmel hallgatóknak, nem is tekintve, hogy ez utczának a muzeum-kertbe vezető részét, nyárban a kertért, egész éven át pedig a muzeumi gyűjteményekért oly nagy közönség, — a Kolozsvárt megforduló idegen és külföldi pedig mind — használja, hogy egy kissé mégis csak nagyobb gondozást követelhet meg. Legalább egyszer egy évben meg lehetne tehát egy kissé porondozni, ha egyebet nem, legalább a házak hosszában egy pár méternyre s ha egyebet nem, legalább azért, hogy a muzeumi fölkereső külföldiek ne vigyenek magukkal haza Kolozsvár város tisztaságáról olyan sáros képet! A szénutczaiak esdve kérik tehát az illetőket: méltóztatassanak egy kegyes pillantást vetni az utczára s különösen el nem feledni, hogy a porondozás majd semmit sem fog használni, ha a Várad- és Ugron-féle házakról átvezető átjáró egy kissé föl nem töltetik poronddal vagy pedig legalább egy emberre való keskeny kis emelvény közzel el nem látatik; mert e nélkül hiában van kiporondozott járható utca, ha az átjáróknál a szekérút sárterengőn kell átuszni.

— **A helybeli** polgári iskola igazgatójától még a múlt szombaton a következő sorokat vettük: Tisztelt szerkesztő ur! Becses lapja tegnapi (248-ik) számában a „Napi hírek” rovatában, „Deák-háború” cím alatt bizonyos jól értesült referens — egy jól szervezett és „valódi utczai harc” alakjában — sietett nyilvánosságra hozni azt az ösz-szezáporodást és verekedést, a mely legközelebb mult szerdán városi polgári iskolák néhány tanulója s a helybeli rom. kath. gymnasiumnak szintén csak néhány tanulója között — a főtorna intézetből való kijövetel alkalmával — történt. Teljességgel nem akarom mentegetni, avagy szépíteni, ami történt; de azért — a kellő szigorral megejtett vizsgálat alapján — határozottan tagadom, hogy az épen olyan „botrányos háború” lett volna, a milyennek a referens ur föltűnteti. Egyszer-mind az érdekeltek megnyugtására jelenthetem, hogy a nyomozat megajtése után a ren-

detlenség előidézői és részesei érdemelt büntetésben részesültek, a mint erről az érdekelte gymnasium előjárósága azonnal értesítettett. Ugyancsak az érdekelte szülők megnyugtatólára jelentem azt is, hogy, ugy a mi iskolánk, valamint az imént tisztelt tanintézet előjárósága részéről is megtették a szükséges lépések arra nézve, hogy a két intézet tanulói között többé semmi összekapás ne történhessék. Ezeknek közödmására huzatala után — intézetünk megtámadott jó hírneve érdekében — tartozom még egy kis felvilágosítással. Az újdondász ur eme zárszavaira: „A botrányos háborút — mint halljuk (!) — az az tette lehetővé, hogy a polgári iskola növendékei minden felügyelet nélkül küldetnek a torna-intézetbe,” egyszerűen megjegyzem, hogy ez állítás nem felel meg a valóságnak, mert én legalább is 80-szor voltam személyesen jelen a torna órákon azóta, a mi óta intézetünk tanulói járnak a torna intézetbe. De rajtam kívül időnként és sorrend szerint látogatták a torna-órákat többi tanártársaim is, és pedig nemcsak ez évben, ha nem már a megelőző folyamán is, hogy pedig a mult szerdán, a mikor a kellemetlen eset történt, közülük senki sem volt jelen, ennek oka csak az, mert magam betegen feküdtem s betegségemben elfeledtem intézkedni arról, hogy valaki vigye az uttal is a felügyelői tisztelet. Ha tehát részünkről — a tanári kar részéről — befolyt valami arra, hogy egyenesen az én betegségem volt az s e tette lehetővé azt a híres háborút, a melyről a „Kelet” újdonsága megemlékezett. Kolozsvárt, 1875 oct. 29-én. Várad Károly, a városi polg. isk. igazgatója.

— **Megadta árát a babonáskodásnak** egyik helybeli korcsmáros O. D. neje. Közlebről egy cigány jősnő látogatta meg lakását; Buczfalva illetőségű Flóra N-nek nevezte magát és elhitette a könnyhívóval, hogy a jövő titkaiba lát s hatalmában áll a titok fátját mindenki előtt félre vonni, hanem e végre pénz, és sok mindenféle ingóság kell, nem azért, hogy magának tartsa meg, hanem a szellemek előidézése végett. Jelenléteken összeget, készpénzt és értékes ingóságokat kapott kézhez, s azokkal megszőkött. Már most ítheti nyomát a rászédett.

— **A nagy-szebeni** m. kir. pénzügyigazgatóság Lubrik Lajos díjnokot és Gollán Demeter adóvégrehajtót VII. osztály adóhivatali tisztekké ideiglenes minőségben kinevezte.

— **A száz nemzet** egyetem gyűlésbe képviselőül N.-Sinkszék Balthes Frigyes ügyész, és Zikeli Gusztáv széki jegyzőt, Segesvárszék Dr. Wolffot, s Pomarius városi tanácsos választották meg.

— **Segesvárszék** közgyűlése, pénteken, az arrondirozás ügyében, ő felségéhez, s a m. kir. kormányhoz küldendő deputatio tagjait akarta megválasztani, de felsültek, mert midőn határozat hozatalra s szavazatra került volna a dolog, a gyűlés tagjai a teremből szépen eltávoztak, s így a határozatképesség hiányzott. Másnap jóvá akarták tenni a hibát, de minden erőlködés mellett határozatképes gyűlést összehívni nem sikerült. — Segesvárszék közgyűlése tehát ez alkalommal le kell, hogy mondjon azon dicsőségről, mely szerint a Szebenből nyert utasítást pontosan és hiven teljesítette volna.

— **Emberölés.** A hétfalusi csángók mult hétfőn — mint a „Kr. Ztg.” írja — Schuller András sz. péteri lakost a brassó-zajzoni utvonalon megtámadták, s oly módon bántalmazták, hogy nevezett pár óra alatt meghalt. A tettesek menekülni akartak s egyedül Nemecsek József csendőrmester s Gottsmann Vilmos csendőri erőnyének lehet tulajdonítani, hogy a tettesek már másodnap kézre kerültek s a törvényszéknek átadattak.

— **A n.-szebeni** állam-gymnasiumnál megürit természetrajzi tanszék betöltésére a pályázat ki van hirdetve. A folyamodványok a hó 20-ig az ard. tankerületi főigazgatósághoz nyújtandók be.

— **Meghírás.** Az erdővári néptanító egylete folyó évi november hó 10-én dél előtt 9 órakor Baróthon a gazdasági felső néptanító helyiségekben gyűlést tart, melyre a t. tagtársakat és minden tanügy barátot tisztelettel meghívok. A gyűlés tárgyai: 1., Az óraterv ügyének ellátása. 2., A használandó tan-könyvek egyformásítása. 3., A vizsgákra kiküldött bizottságok jelentése. 4., Gáspár János bírálat Boda Sámuel „Milyen legyen a tanítás?” című értekezésére. 5., A magtár alapszabályai kidolgozásával megbízott bizottság jelentése. 6., A jövő vándorgyűlés helye- és idejének kijelölése. 7., Indítványok. Baróth 1875 oct. 31. Bedő József egyt. elnök.

— **Dr. Balogh Tihamértől**, kit mellesleg szólva a 100 aranyat nyert „Clarissa” szörzójeként említenek, megjelent és szerkesztőségünkhez beküldetett a „Sajátlagos ronsolótöröklob” (Dipteritis) ellen alkalmazott gyógykezelő módszerek bírálatát. E máre, mint közérdeklő dologra még visszatérünk, mutatóványokat is közölve belőle, közegészségügyünk érdekében.

— **Traub B.** szegedi könyvtáros kiadásában megjelentek az elhunyt Löw Lipót, „Zsinagoga beszédei”. A gyűjtemény becsét illetőleg elég ajánlás a szerző neve s a 21 nagy 8 réti ivre terjedő, velinpapírra nyomott, valóban gyönyörű kiállítású kötet ára. 1 frt 50 kr. méltányolható. Ajánljuk az illetők figyelmébe. Megrendelések egyenesen kiadhoz Szegedre intézendők.

— **N.-Sinkszék** közgyűlése mult hó 27-én tartott ülésében egyhangulag elhatározta, hogy a bel- és igazság-ügy-miniszteriumokhoz egy kérést intéz, avégett, hogy a királyföld intégritása fenntartassék, mint önálló törvényhatóság fenntartassék, hogy Nagy-Sinkszék s ha ez lehetséges nem lenne, N.-Sink, Köhalom s Segesvár székek egy hatóságga alakíttassanak. A miniszteriumhoz, esetleg ő felségéhez küldendő deputatio tagjainak megválasztása az állandó bizottságra bízott azon kijelentéssel, hogy uti költségei a szék pénztárából fognak fedeztetni.

— **Halálóság.** Tulbás János, a n.-szebeni kir. pénzügyigazgatóságnál titkár, s a koronázás alkalmával Szászváros országgyűlési képviselője, mult hó 29-én N. Szebenben meghalt. Bébe poraira!

— **A szebeni lovas kaszárma** pönteken este meggyúlt, s az istállónak fedele valamint a padlózaton levő szalma és széna elégett. A tűzoltó egylet tagjai sikerrel működtek, s mint látszik, lelkesülnek az ügyért, mert ez égés alkalmával is az egész csapatból csak 7 hiányzott.

— **A „Falu rosszából”** ismét egy pár szép dal jelent meg Táborcsky és Parsch kiadásában. „Száz ágon”, „Fogadásom tiltja” és a „Huzad csak”. E dalokat Tisza Aladár szerkesztette. Ára 60 kr.

— **Nix deutsch.** A panosvói hatóság-tól egy német nyelven írott megkeresés ment a nagyváradi honvéd parancsnoksághoz. Visszaküldték ily indorsátával: „Nix deutsch” Nagyon helyesen. Így kellene mindenütt cselekedni.

— **Bismarck** herceget, ki most tábornok, hir szerint lovassági tábornokká léptetik elő; ez a legmagasabb katonai rang, melyet elérhet.

— **Hymen.** Néh. Baruch Jeremiás marosvásárhelyi birtokos és gyáros bájos leányával Terézcel mult hó 26-án tartotta menyegzőjét brassói nagykereskedő Aronsohn Löbel fia Aronsohn Simón. Az esketési szertartást Steinhart Sigmund brassói izr. predicator végezte. A menyegző igen fényesen folyt le, melyen válogatott közönség vett részt.

— **Hymen.** Kholm Mari kisszaszony e hó 8-án tartja menyegzőjét Brassóban Steiner Károly balázsfalvi állomásfőnök urral. A kedves és valóban művelt lelki kisszaszonynak házasságához szerencsét és megelégedést kívánunk.

— **Dr. Stroussberg bukása.** E híres vállalkozó, kit egykor „vasut-herceg”-nek hívtak, sok viselt dolga után végre teljesen megbukott Prágában kimondták fölőtte a csődöt, Szentpétervárt pedig elfogták. Ő eleintón hírlapírással foglalkozott s később a foglalkozások terére lépve milliommósá lett. Most itt majd amott csináltatta a vasutakat, akkor bántulták mint nagy vállalkozó szellemet s irigylet, mint a ki milliókkal rendelkezik. Őt év előtt kezdett sápadni csillaga. A románai vasut historiája nagy lármát ütött a világban. Ő e rozslu épített vonalakat nagyon ki tudta a maga javára zsákmányolni, de ugyan-azért elvesztette Poroszországot, Berlint, a hol addig működött s aztán az osztrák birodalmat jött boldogítani működésével. Csehországi nagy birtokos, bányaiparos, gépgyárnok és nagy kizsállító lett. De a régi szerencse nem ragyogott már. A válságok mindig lejjebb szállították őt is. A zbirovai uradalom minden erdőségét kénytelen lett kipusztítani. Pénzt csak uszorrá kapott már. Némely gyanus művelete, például Prágában ezer vagon rendelése, hogy azt Moszkvában zalogba adhassa) hitelezőit igen gyanakodóvá tették. A moszkvai kereskedők és kocsonzo bank vezetési megszüntetése adták meg neki az utolsó lökést. Miért fogták be, azt többféleképp beszélük. Némelyek szerint túlságosan sokat esalt ki egy moszkvai banktól egy csomó papírra, s így család vádjá van ellene. Csehországban a Stroussberg gyá-raiban ötezer munkás dolgozik, kiknek kijelentették, hogy kététheti napdíjukat megkapják. Stroussberg adósságát lehetetlen ma még pontosan megállapítani; lehet vagy huszonötmillió forint. Neje és öt leánya Zbirovból minden pénz nélkül menek Prágába, még utiköltséget is az államügyész adott nekik. A tönkrement vasut-herceg izraelita eredetű s családja neve Hirsch Baruch Stroussberg. Mint hírlapíró s ügynök szűk viszonyok közt élt Londonban, New-Orleansban és Berlinben. Szerepet 1861-ben kezdett játszani, midőn egy angol társaság számára megnyerte a tilisi-isternburgi vasut engedélyét s a nyerevényből tetemes részt kapott. Hazánkban az északkeleti vasutat építette. A vágyolt egy vasutra is ő vállalkozott s ez a társulat most az ő bukása miatt valószínűleg pénz zavarokba jut.

CSARNOK.

A nők emancipatioja

mint társalgási- és beszéd tárgy: vagy: mig el az ember: nem beszélhet; ha alszik: ne beszéljen; ha meghalt: nem tud beszélni; mikor beszélni tehát?

Humorisztikus fölvetés.

Saphir-161.

(Folytatás.)

A mi fiatal embereink igen hallgatógok s ezekből akkora szakállat növesztenek, hogy az ember elhagyja: hogy legalább a szakállukba beszélnek valamit!

A beszédről, kedves hallgatóim és hallgatóim, azt mondják az újabb orvosok: hogy a vért savanyítja, (élenyíti); az emberj beszéd alkalmával, éltető-légenyt (élenyt) szív be és fojtó-léget (légenyt) lehell ki. Valóban igaz, a beszéd savanyítja a vért; ha az asszony beszél: a férfira nézve az élet csakugyan felette savanyu lesz.

Létezik még egy asszonyi nyelv: a könyek; ha a nők csak sirnak és nem beszélnek, akkor a könyek: magánhangzók, a szívől omlanak ki; de ha egyszer sirnak is beszélnek is; akkor a könyek mássalhangzók s egyáltalán mitem jelenetnek, mert a könyek hosszú beszéd s a kölni viz hosszas ajánlgatás mellett sohasem valódiak; mikor az asszonyok sirnak és beszélnek, akkor olyanok, mint a fellegek, a melyek egyszerre esznek és dörögnek és — seumit sem ártnak.

De hát mi más hátróló bírnak a szegény nők a házasetlet annyi vése és vihara ellenében, mint egy kis beszédrel, mint a szóval, ezen kis szellentéyyel, az aggodalmakkal, bánatmakkal s titkos fájdalommal csordultig felt női szív számára!

A nő titkosan sebzett állapotában, a beszéd a seb megnyitása.

Vannak sebek, melyeket mindig nyitva kell tartani, hogy halálóssá ne váljanak, és megsebzett lelke, némely bántalmazott nőnek, csak ugy menekül meg a haláltól, hogy beszéd által nyitva tartva van! A legszálnalorra méltóbb, legszervezettsébb látvány az életben a hallgató ajak egy pár siró szem alatt! És kik inkább, mint a nők, viselik némán a fájdalmat, a legégreklőbb igazatlansággal szemben. Az ajkakra a néma fájdalom gyász-pesejtje többet mond, mint panasztelt szív nyitott levele s a rejtegető kendő a szem előtt meghatott, mint a nyílt köny a szemben! Fájdalom, igen gyakori eset az életben, hogy a szerencsétlen nőnek nincs más helye, hol magát jámbor szóval kibeszélhesse, mint a templom, és nem sirhatja ki magát egyébit, mint a színházban! A nemes női szív olyan mint a kagyló, elfedi sebet, egy gyönggyel, egy könnyvel!

(Folytatás következik.)

KÖZGAZDASÁG

Erdélyrészli piacok árjegyzéke.

— **Deés** piaci árjegyzéke: october 26-ról, (auszt. mérő középár.) Tisztabuza 3 frt 20 kr, elegybuza 2 frt 40 kr, rozs 1 frt 60 kr, zab 1 frt 60 kr, egy mázsa széna 2 frt, 30 kr, m. alomszalma 50 kr, m. zsupszalma frt 80 kr, egy öl fa 8 frt — kr, ft. marhahus 16 kr konyhaliszt 8 kr, borsó 20 kr, lencse 24 kr, paszuly 18 kr, köles 24 kr kupája, burgonya 1 frt 80 kr, font disznózsír 70 kr, ft. hagyma 6 kr, oní Fokhagyma 8 kr.

— **A n.-enyedi** piac árai oct. 28-án 1875. (alsó-auszt. mérő.) Tisztabuza 3 frt 40 kr, elegybuza 2 frt 50 kr, rozs 1 frt 63 kr. zab 1 frt 50 kr. pityóka forint 88 krajczár, kr. Egy font disznózsír 54 kr. egy kupa borsó 16 kr. lencse 24 kr, paszuly 10 kr, Egy kupa kenyér liszt 11 kr Egy 1 font marhahus 18. Egy mázsa széna 1 frt 90 kr. Egy öl tűzifa kemény 9 frt — kr. alomszalma 30 kr, zsupszalma 40 kr, köles 28 kr, hagyma 5 kr, fokhagyma 7 kr.

— **M.-Vásárhely** piaczárjai oct. 28-án 74 kr, rozs 1 frt 58 kr, elegybuza 1 frt 98 kr, zab — frt 84 kr, széna 1 frt 30 kr, alomszalma — frt 30 kr, zsupszalma 50 kr, egy öl fanem uszatott 11 frt — kr uszatott 6 frt, — kr. marhahus f. 18 kr, konyhaliszt kp. 10 kr, borsó kp. 20 kr, lencse kp. 20 kr, paszuly kp. 18 kr, köles kp. 24 kr, burgonya — frt 56 kr, disznózsír f. 56 kr, hagyma 4 kr, fokhagyma 12 kr M.-Vásárhelyt, oct. hó 28-án.

— **Beszterce** piacz árai october. 26-ról, 1875. (alsó-auszt. mérő.) Tisztabuza 3 frt 50 kr, rozs 2 frt — kr, elegybuza 2 frt 40 kr, zab 1 frt 20 kr, széna m. 2 frt 50 kr, alomszalma m. 1 frt, —, zsupszalma m. 1 frt 90 kr, egy öl fa nem uszatott 6 frt 50 kr, marhahus f. 14 kr, konyhaliszt kp. 10 kr, borsó kp. 22 kr, lencse kp. 24 kr, paszuly kp. 22 kr, köles kp. 24 kr, burgonya vk. frt 80 kr, disznózsír f. — frt 62 kr, hagyma 4 kr, fokhagyma 8 kr.

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

Minden cikk legkisebb ára 1 kr. Legmagasabb ára 500 kr.

A cikkek legnagyobb ára 500 kr. Legkisebb ára csak 1 kr.

(464)

(1-8)

KRAJCZÁROS BAZÁR

Minden darab, pár vagy tuczet

legkisebb ára

CSAK

1 kr.

Sehol sem létezik ily

Ma egyetlen és legolcsóbb

BEVÁSÁRLÁSI HELY

Hallatlan olcsóság!

legnagyobb ára

CSAK

500 kr.

nürnbergi és **diszárakra** nézve.

az egészen újan berendezett IPARMŰTÁRLATBAN

Gyermekjátékok

és mindenféle PIPERE CZIKKEK

legdúsabb tára csak ITT VAN!

Olcsó és hasznos cikkek!

Ki nem hiszi, próbálja meg!

A ki belép, lehetetlen, hogy ily nagy olcsóság mellett ne találja valamely megvásárlásra méltó cikket.

Az itt kapható cikkek jószágáról és olcsóságáról meggyőződhetni egyetlen vásárlási kísérlet által.

Kolozsvárt, főtér, báró Radák-ház.

Sz. 10.145. — 1875.

(461)

(3-3)

Hirdetmény.

A kolozsvári kir. törvényszék ezennel közölni teszi: hogy Dörgő Albert kolozsvári királyi közigazgató irodáját **folyó-hó 30-kán** nyitja meg.

A kolozsvári kir. törvényszéknek 1875. október 28-kán tartott üléséből.

(457)

(3-12)

bécsi bútor- ipar

VÉGRÖMLÉSÉT

a vándortelepek okozzák, a melyek vállalkozói a közönség jóhisze-műségére számítván, árlejtések, szálloda- és urasági bútor-végkiállítás kecségetése alatt, a minőség rovására megcsalják, s a gyárost csúljának megfelelő rossz cikkek készítésére csábítják.

A t. cz. közönség és magas úrrend érdekében áll tehát, hogy szükség esetén sok év óta fennálló cégünkhez forduljon, s ajánljuk mindenféle bútornemmel bőven ellátott raktárunkat, a legolcsóbb árak s legjobb szolgálat biztosítása mellett.

Frankl Ignác, czég Frankl J. G. és L.,

asztalos és kárpitos

Bécs, II. Obere Donaustrasse 91 sz. a Schöllerhof mellett.

(263)

(23-25)

Beck Wilmos hölgy- divat-üzlete

BÉCSBEN,

Stadt, Freyung, a Strauchgasse
szegletén 1 sz. a.

ajánlja a legnagyobb gyártmány biztosítása
mellett következő cikkeit rőf, vagy darab
számra

27 kr.ért.

Ruhakelmék.

Mohair vagy lustre, piroskötő gyapju-
szövetek, barége, grenadin, ecris, lenos
rőf

Mosó ruhák.

Percaill, ruha-pikét, fehér és sárga; ja-
conat, battist, sima és nyomtatott, moll-
és battist-clair, török rőfön rőf

Len- és folyóárak.

Vásznak, 1/2 széles 40 rőf, vég száma
10 ft 80 kr. bőrvászon széles, 30 rőf,
végszáma 8 ft 10, bőrv. con 1/2, széles,
rőf száma

Chiffon, damastinsivat, atlaszinsivat 1/2
széles, nanking 1/2 széles, piros, fehér és
sárga; canevase 1/2 széles, fehérítetlen, ró-
za és lilaszín, damast- és csinavat-vászon
törölközők, damast-asztalkendők, len-zseb-
kendők, fehérék, zsinor-barchent, fehér,
barchentok kék, barna és festett színekben,
haló-, moll- és csipke-függönyök 1/2 széles;
folyószőnyeg, tornász-kelmék és muszka-
vásznak gyermek-ruháknak, mátráz- és
bútor-sivat, rouge- és eciz-függönyök
rőf

Selyem és bársony szalagok.

Fallé vagy noblesse selymek, minden
sima legdivatosabb nemben, színes vissz-
részel is, öt új széles rőf száma

Két új szélesből két rőf ára

27 kr.

Mustrák

és árú-lajstrom kívánatra
postabér nélkül ingyen.

(432)

(8-30)

Csak POLLAZ

legrégebbi és leghíresebb

27

egyetemleges

áru-csarnoka

BÉCS,

Mariahilferstrasse 1.

Az áruk legjobb minősége- és valódi-
ságaért legszigorúbb jóítással mellett
nagyban és kisben eladnak:

gyapot-ruhakelmék

folyton a legújabb és legdivato-
sabbak minden színben, sima, csilko-
zott, vagy szőrt módra mintázottak,
és pedig: Lustre, rőf, Diagonal,
plaidkelmék, flanel, cheviot, kono-
tórak és másféle szövetek.

Vásznak, mindennemű asztali
szövetek színek- és gradában
és damastban, fehér és színesek,
függönyök, chiffon 1/2 sőt 1/4 szé-
les; percalinok, török-oroson és
ezek más cikkek.

Teljes raktár szövet árakban,
uri és női nyakkendőkben,
legmagyobb raktár selyem- és
bársony-szalagokból, minden tel-
szésszerűt színek- és színességben.

Cyapju- és blond-csipkék,
gyönyörű kisakotak, valamint min-
den a szakra való tárgy és

mindez csak

27 kr.-on.

Elküldések utánvett mellett posz-
tosan. Minta- és árú-jegyzék ingyen és
bérmentve.

1247 1479

(440)

DITMAR R.

Bécsben

orsz. szab. lámpagyáros
ajánlja legnagyobb, világbirben álló gyárából

„minden fajta lámpáit“

egy petroleumra, mint olajra. Az árak, dacára az elismert szilárd-
ságnak, olcsóbbak, mint a bel- és külföld minden készítményei. Minden
nagyobb és hírnevesebb üzlet raktárt tart.

FIGYELMEZTE FÉS.

Minden teljes lámpa a fennebbi gyári jeggyel van ellátva.

Phönixhengerek, ellátva e bejegyzett gyári bélyeggel, nem pat-
tannak el, s pontosan találkoznak brennereim szerkezetéhez, a mire
különösen figyelmeztetek. Hasonló nevezett — más jeggyel bíró —
hengerek, utánzások.

DITMAR R. Budapestben, raktár a József-téren.

(8-15)

Pályázati hirdetmény.

A kolozsvári m. kir. tud. egyetem természettani tanszékénél, a tanárségédi
állomás turesedébe jövőn, arra ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

Ezen állomással 600 frt. évi fizetés és 120 frt. évi lakpénz van egybekötve.

Pályázni kívánók felhivatnak tehát, hogy kellőképpen bejegyzett, s okmányok-
kal kellőképpen felszerelt folyamódványukat a kolozsvári m. kir. tud. egyetem meny-
nyiségben természetudományi kar tanártestületéhez ezimezve, nevezett kar deká-
ni hivatalához f. 1875. november 13-ig beérkezni nyújtsák be. — Később
érkező, vagy kellőképpen fel nem szerelt folyamódványok figyelembe nem vétetnek.

A kinevezés két évre történik, s ez idő után meghosszabbítható.

Kolozsvárt, 1875. október 29.

Dr. BRASSAI SÁMUEL,

a math. phys. kar e. i. dékánja.

AZ ÉVADRA!

(13-28)

(405)

Folytonosan nagy és dús raktár
gyapjú ruhakelmék, rips-, lu-
stre-, diagonal- és plaid-kelmék-
ből, valódi színű kosmanoser
perkaliból, legújabb ruhabarchent-
ből, zsinor- és pikét-barchentből.

Legújabb:
Knicker-Bocker és Tartiff-Nopé.

27 kr.

Vászon- és divatárak,

jótállással az áruk jóminősége- és valódisága felől,
mind saját gyártmány.

Czim: Fabriks-Niederlage und Waaren-Hauptdepot
des Ersten Vereinigten Gebrüder- und
Fabrikanten-Konsortiums.

Bécs, Mariahilferstrasse 72.

Megrendelések pontos teljesítése utánvett mellett.
Mustrák ingyen és bérmentesen.

Alólírt kezelőség legolcsóbb szobafűtőül ajánl

coacs-ot

10 mázsa vételénél mázsánként 90 kron szállítá-
sal együtt, 5 mázsa vételénél mázsánként 95 kron
szállítással együtt.

Erre alkalmas igen kitűnő vas kemenczék, tetszés
szerinti választékban és nagyságban jutányosan kap-
hatók Dietrich Samuel úr vaskereskedésé-
ben. Cserép-kályha kemenczékét is kevés fáradsá-
ggal alakíthatni át coacs-sal való tüzelésre. A
gázgyár igazgatósága szívesen szolgál bővebb fel-
világosítással.

(438)

A gáz-intézet kezelősége Kolozsvárt.

(4-4)

Legkitűnőbb szepítő-szerek.

Dr. BÉRINGUIER I.

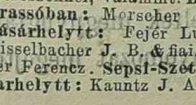
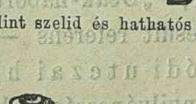
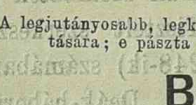
KORONA-SZESZE

(A kölni viz quintessenciaja.)

Eredeti üvegesekben

1 frt 25 és 75 kr.

Kitűnő minőségben nemcsak mint illat- és mosdó-víz, hanem mint dicső gyógyre-
szerszer, mely az illatosság és tisztaság mellett egészséget és erőt.

Dr. Borchardt orvost. NÖVENY-SZAPPANA.

Az arbor szappanszere és éntartására, és minden birtoktartás ellen, valamint minden-
má fűtőkhöz nagy sikerrel használható.

Lepecsételt, eredeti csomagokban 42 kr.

Dr. BERINGUIER NÖVENYI HAJFESTŐSZERE.

(Teljes tokabon kefék és ecsetekkel 5 frt.)

Mint tökéletesen csiszolnak és teljesen ártalmatlannak ismert csak a hajak és szálak, mely
szemöldök minden árnyzatát színe való tisztes szerinti tartós befolyására.

Dr. LINDES tanár növényi rud-hajkenőse

fokozza a haj fényét és hajlányosságát, alkalmas egyszerűságra a hajidomoknak épen tartására.

Eredeti darabja 50 kr.

Dr. Beringuier növénygyökér-olaja

A legalkalmasabb használatra előkészítve, a haj és szálak épen tartása, és szepítő-
sére, úgy szinte a kellemetlen fejkorpa és sömörképződés megállítására.

Dr. Suin de Boutemard fogpasztája

egész és fél csomagokban 70 kr. és 35 kr.

A legújabb és legújabb szepítő- és fogpaszták, a legújabb és legújabb szepítő-
sére, úgy szinte a kellemetlen fejkorpa és sömörképződés megállítására.

Balzsamos olajbogyó-szappan.

Eredeti csomagban 35 kr.

Dr. HARTUNG

CHINAIHJ OLAJA

Dr. Hartung NÖVENY-HAJKENŐSE.